

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, КРИМІНАЛІСТИКИ ТА
ЕКСПЕРТОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТ № 6**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
навчальної дисципліни «Порівняльний кримінальний процес»
вибіркових компонент освітньої програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

спеціальність – 262 Правоохоронна діяльність

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 11 від 21 грудня 2023р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол № 12 від 20 грудня
2023р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол № 11 від 20 грудня 2023р.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології протокол від 04.12.2023 р. № 12

Розробники:

Професор кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС, д.ю.н., професор Слінько С.В.

Рецензенти:

Декан факультету 1 ХНУВС, к.ю.н., доцент Романюк В.В.

Завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, д.ю.н., професор Житний О.О.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

1.2. Денна форма навчання

Номер та найменування навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни					Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні		
Тема № 1. Кримінально процесуальне законодавство та значення порівняльного кримінального процесу.	12	2		2		8	
Тема № 2. Поняття і ознаки правової системи	12	2		2		8	
Тема № 3 Засади правової системи порівняльного кримінального процесу.	12	2		2		8	
Тема № 4. Кримінальний процес країн романо-німецької правової сім'ї.	12	2		2		8	
Тема № 5. Кримінальний процес англосаксонської правової сім'ї.	12	2		2		8	
Тема № 6. Докази та доказування у кримінальному процесі романо-німецької правової системи та англосаксонського права.	12	2		2		8	
ТЕМА № 7. Порушення кримінального переслідування	12	2		2		8	

та розслідування кримінальних справ. ТЕМА № 8. Початок провадження в суді першої інстанції.	12	2		2		8		Залік
ТЕМА № 9. Перегляд судових рішень.	12	2		2		8		
ТЕМА № 10. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.	12	2		2		8		
Всього за семестр	120	20		20		80		

1.2. Заочна форма навчання

Номер та найменування навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота		
Тема № 1. Кримінально процесуальне законодавство та значення порівняльного кримінального процесу.	12	1		1		10		
Тема № 2. Поняття і ознаки правової системи	12	1		1		10		
Тема № 3. Засади правової системи порівняльного кримінального процесу.	12	1		1		10		
Тема № 4. Кримінальний процес країн романо-німецької	12	1		1		10		

правової сім'ї.								
Тема № 5. . Кримінальний процес англосаксонської правової сім'ї.	12	1		1		10		
Тема № 6. Докази та доказування у кримінальному процесі романо-німецької правової системи та англосаксонського права.	12	1		1		10		
ТЕМА № 7. Порухення кримінального переслідування та розслідування кримінальних справ.	12					12		
ТЕМА № 8. Початок провадження в суді першої інстанції.	12					12		
ТЕМА № 9. Перегляд судових рішень.	12					12		
ТЕМА № 10. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.	12					12		
Всього за семестр	120	6		6		108		Залік

2. Методичні вказівки до семінарських та практичних занять

ТЕМА № 1. Кримінально процесуальне законодавство та значення порівняльного кримінального процесу.

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття порівняльного кримінального процесу як підгалузь порівняльного правознавства. Визначити мету, задачі та структура порівняльного кримінального процесу.

Час проведення – 2 год. (денна форма) 1 год (заочна форма)

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика порівняльного кримінального процесу
2. Проблема виконання завдань кримінального процесуального законодавства України, Франції, Англії

3. Теоретична концепція стадій кримінального процесу
4. Концепція дії кримінального процесуального кодексу у просторі, часу, за колом осіб.

Методичні вказівки:

Під час самостійної підготовки, на підставі зазначених питань, студенти повинні отримати знання, необхідні для визначення загальної характеристики поняття та системи порівняльного кримінального процесу сформулювати цілісне уявлення про кримінальний процес як про галузь законодавства, науку та навчальну дисципліну, його інститути та стадії.

Розкрити зміст та сутність порівняльного кримінального процесу, його завдання і роль в державному механізмі охорони прав особи, суспільства та держави, запобігання кримінальним правопорушенням, встановлення вини підозрюваного, обвинуваченого на підставі обставин, які підлягають доказуванню та проголошення справедливого вироку. Визначити систему кримінальних процесуальних відносин, їх види, виникнення, зміна та припинення. Розкрити історичні форми (типи) кримінального процесу. Поняття та значення кримінального процесуального права, його предмет та метод. Співвідношення імперативності та диспозитивності в регулюванні кримінально-процесуальної діяльності. Кримінальний процес і правосуддя..

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.

11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.

12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац. ун-т внутр. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 2 Поняття і ознаки правової системи

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: розкрити основні типи правових систем. Визначити поняття сім'ї (типу) правових систем світу. Надати характеристику основних історичних форми кримінального процесу.

Час проведення – 2 год. (денна форма) 1 год (заочна форма)

Навчальні питання:

1. Структурне побудова та ознаки правової системи.
2. Законодавство Римської імперії
3. Форма кримінального процесу Франції
4. Особливість кримінального процесу Англії
5. Форма кримінального процесу США

Методичні вказівки:

Під час заняття, студенти повинні отримати знання, про основні типи правових систем. Поняття сім'ї (типу) правових систем світу. Основні історичні форми кримінального процесу. Розкрити елементи змагального та розшукового процесу. Визначити, який вплив мала значення проведення інквізиції на встановлення розшукового процесу. Значення законів Римської імперії для встановлення правової сім'ї. Визначення основних елементів змагального процесу. Розкрити зміст положень розшукового процесу.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савчеико В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлеванзаде А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац. ун-т внутр. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 3 Засади правової системи порівняльного кримінального процесу.

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: Визначення основних державних та політичних ідей кримінального процесу. Встановлення способу формування та здійснення правосуддя у кримінальному процесі романо-німецької правової системи, запропонувати визначення засад дії англосаксонського права під час встановлення обставин кримінального правопорушення. Визначення спрямованості та побудови кримінального процесу, його форми, змісту стадій, інститутів досудового та судового розгляду кримінальної справи.

Час проведення – 2 год. (денна форма) 1 год (заочна форма)

Навчальні питання:

1. Поняття, підстави і мета застосування засади у кримінальному процесі
2. Структура засад кримінального процесу
3. Засада презумпції невинуватості у кримінальному процесі
4. Засада вільної оцінки доказів, зміст, поняття

Методичні вказівки:

Під час самостійної підготовки, на підставі зазначених питань, студенти повинні отримати необхідні знання про застосування засади кримінального процесу під час встановлення вини підозрюваного, обвинуваченого.

Засади кримінально-процесуального права – це закріплені в правових нормах вихідні положення, що відбивають панівні в державі політичні та правові ідеї і визначають сутність організації і діяльності компетентних

державних органів щодо досудового розслідування і судового розгляду кримінальних справ.

Ознаки засад кримінально-процесуального права: вони втілені у формі правових норм. Не можна вважати принципами ті наукові та політичні ідеї, що не дістали відображення у нормах права; норми-принципи є не вивідними, а навпаки – із них виводяться всі інші норми кримінально-процесуального права (які перебувають «під нормами-принципами»); вони є найзагальнішими, фундаментальними правовими положеннями; на їх основі побудована і діє вся кримінально-процесуальна система (ця ознака принципів характеризує процес із середини); вони характеризують кримінальний процес у цілому – ззовні; норми-принципи діють на всіх або на більшості стадій кримінального процесу і обов'язково в його центральній стадії – судовому розгляді кримінальної справи; порушення одного принципу, як правило, призводить до порушення інших принципів і тим самим до порушення законності при провадженні у кримінальній справі; недотримання хоча б одного принципу спричиняє скасування прийнятих у справі рішень та інші негативні наслідки.

Кожна ознака і всі вони в цілому підкреслюють загальність положень, що є засадами кримінально-процесуального права. Однак у літературі триває полеміка вчених щодо наявності або відсутності специфічних загальних правових положень (засад), притаманних для окремих стадій.

Значення засад кримінально-процесуального права полягає в тому, що вони є: гарантією дотримання прав і законних інтересів особи в кримінальному процесі; гарантією прийняття законних і обґрунтованих рішень у кримінальній справі; вихідними положеннями для тлумачення окремих кримінально-процесуальних норм; засобом, завдяки якому досягається упорядкованість у розв'язанні питань, щодо яких є прогалини в праві, та у випадках застосування кримінально-процесуального права за аналогією; підґрунтям для вирішення всіх суперечностей, що виникають під час провадження у кримінальній справі.

Зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, до яких, зокрема, відносяться: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень; змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження

процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне провадження.

Початок традиції визнання презумпції невинуватості одним з найважливіших прав людини заклала Декларація прав людини та громадянина, прийнята Національними зборами Франції 26 серпня 1789 р., ст. 9 якої проголошує: «Оскільки кожен є невинним, доки не буде встановлено інше, то в разі затримання особи надмірна суворість, не викликана необхідністю з метою забезпечення його затримання, повинна суворо каратися законом».

Вільна оцінка доказів – це конституційно-правове положення, згідно з яким учасниками кримінального процесу надано право та забезпечено можливість вільно в межах закону обирати способи поведінки для захисту своїх кримінально-правових і процесуальних прав, а також впливати на хід та результати кримінально-процесуальної діяльності.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. Від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.

12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац. ун-т внутр. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 4. Кримінальний процес країн романо-німецької правової сім'ї

Практичні заняття

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, структуру, процесуальні положення загальної характеристики кримінального процесу Франції, Німеччини, Італії. Встановити основні положення Кодексу Наполеона (1789–1808 року), який поклав основні елементи змагального кримінального процесу. Розкрити зміст та надати загальну характеристику кримінального процесу країн Східної Європи, Азербайджану, Грузії.

Час проведення – 2 год. (денна форма) 1 год (заочна форма)

Навчальні питання:

1. Структура кримінального процесу Франції
2. Кримінальний процес Німеччини, положення малої судової реформи
3. Кодекс Наполеона, структура, зміст, положення, дія
4. Кримінальний процес Азербайджана, теорія та практика
5. Кримінальний процес Грузії, сутність та структура

Методичні вказівки.

Необхідно засвоїти основні структурні елементи загальної характеристики кримінального процесу Франції, Німеччини, Італії. Встановлення основних положень Кодексу Наполеона (1789 року), який поклав основні елементи змагального кримінального процесу. Визначити структуру кримінального переслідування та встановлення доказів, які визначають вину підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення. Розкрити зміст та надати загальну характеристику кримінального процесу країн Східної Європи, Азербайджану, Грузії.

Кримінальний процес Франції є змішаним, який пройшов шлях від розшукового (інквізиційного) до змагального. Для кримінального процесу Франції характерні такі чинники як: самостійність стадії досудового розслідування, чітке розмежування розслідування та судового розгляду. Судовий розгляд заснований на засадах законності, гласності, усності, змагальності. Законодавче визначення основних положень кримінального процесу Франції знайшло своє відображення на підставі Кодексу Наполеона 1789 – 1808 року. Даний кодекс діє з деякими змінами до сьогодні. Зміни були встановлені на підставі розподілу окремих положень на стадії досудового розслідування, визначення участі присяжних під час судового розгляду кримінального провадження, стадії виконання вироку.

Кримінальний процес Федеративної республіки Німеччина є одним з складних у Європі. Основні елементи кримінального процесуального

законодавства отримали свій розвиток з 1848 року. Вони включають до себе незалежність судової системи, як гілки державної влади, самостійність прокуратури, розподіл функції обвинувачення та захисту, заборону повороту до гіршого та ін. З 1964 року кримінальний процес був реформований на підставі закону від 19 грудня 1964 року про зміни кримінального судочинства та судоустрою. Законом закріплено обмеження взяття під варту та встановлений термін тримання до шести місяців. Права сторони захисту розширені можливістю надання доказів та їх застосування під час судового розгляду.

Кримінальний процес Азербайджану, Грузії побудований на підставі захисту особи, суспільства і держави від кримінальних правопорушень, забезпечення того, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, необхідно встановити фактичні обставини кримінального правопорушення, винуватість особи у його вчиненні та інші обставини, що мають значення для кримінального провадження. У цьому аспекті сформувалась чітко визначена системна діяльність у сфері розслідування кримінальних правопорушень, здійснення правосуддя у кримінальному провадженні та виконання судових рішень. Вона детально врегульована законом і полягає у досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, судовому розгляді та вирішенні матеріалів кримінального провадження, виконанні судових рішень. Кримінально-процесуальну діяльність переважно здійснюють спеціально уповноважені державні органи та посадові особи: суд (суддя), слідчий суддя, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, оперативні підрозділи. Саме вони надають їй цілеспрямований характер, визначають її напрями, тобто здійснюють кримінальне провадження.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.

7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац.. ун-т внутр.. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 5. Кримінальний процес англосаксонської правової сім'ї.

Практичні заняття

Навчальна мета заняття включає до себе визначення загальної характеристика кримінального процесу Великобританії. Визначення основних положень Habeas Corpus Act (1679 року), як основа змагальності кримінального процесу. Встановити поняття позову у кримінальному процесі англосаксонської правової сім'ї. Надати основні структурні елементи позову до суду.

Час проведення – 2 год. (денна форма), 1 год. (заочна форма)

Навчальні питання:

1. Форма кримінального процесу Англії
2. Збирання доказів за кримінальним процесом Англії.
3. Прецедент, зміст, форма, визначення за кримінальним процесом Англії.
4. Судовий розгляд кримінального провадження.

Методичні вказівки.

Форма кримінального процесу Англії має найстаріші основи її побудована підставі складної процесуальної системи. 27 травня 1679 року парламент Англії прийняв закон Habeas Corpus Act. Згідно з цим законом, судді були зобов'язані за скаргою особи, яка вважає свій арешт або арешт будь-кого іншого незаконним, вимагати термінового подання арештованого в суд для перевірки законності арешту або для судового розгляду; ув'язнення обвинуваченого могло проводитися тільки за пред'явленням наказу із зазначенням причини.

Англійський кримінальний процес складається із загального, тобто неписаного права та окремих парламентських актів, які мають термін до 100

років. Загальне право засновано на судових прецедентах. Таким чином судове право вищих судових інстанцій, яке встановлює нове тлумачення правового положення закону дає відповідь на окремі положення життєдіяльності, які не передбачені законом, то воно стає правилом для виконання судового розгляду подібних фактичних обставин.

Прецедент означає зразок для судового розгляду інших кримінальних проваджень.

Судова система змінювалася на підставі реформування з 1978 року. Основа зміни включає до себе захист прав, свобод та інтересів учасників процесу. Кримінальний процес Англії побудовано на підставі основ змагальності. Основа збирання доказів покладається на сторони процесу.

Судовий розгляд здійснюється в судовому засіданні з обов'язковою участю сторін кримінального провадження.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. Від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац.. ун-т внутр.. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА 6 Докази та доказування у кримінальному процесі романо-німецької правової системи та англосаксонського права.

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: встановити процесуальну характеристику доказів та системи доказування кримінального процесу Доказування обставин кримінального процесу у Франції, Німеччини, Італії, Англії, США. Встановлення доказів, направлення до суду, доказування обставин кримінального правопорушення судом. Поєднати з кримінальним процесом України.

Час проведення – 2 год. (денна форма), 1 год (заочна форма).

Навчальні питання:

1. Доктрина кримінального доказування, поняття доказів, їх збирання, оцінка учасниками процесу.
2. Джерела доказів у кримінальному процесі романо-німецької правової системи та англосаксонського права.
3. Межі доказування за кримінальним процесом романо-німецької правової системи та англосаксонського права.
4. Особливості кримінального процесу США.

Методичні вказівки.

Доктрина кримінального процесу мала одну з основних теорій, яка включала положення визначення істини на підставі суперечки між стороною обвинувачення та захисту. Кожний учасник кримінального процесу повинен відстоювати свої права, обов'язки та інтереси. З одного боку публічний обвинувач вказує на докази вини обвинуваченого, з іншого обвинувачений захищається від обвинувачення. Суддя в даному випадку повинен слухати дебати сторін та визначити, які докази відносяться до обвинувачення, які до захисту.

Доктрина доказів та доказування має тенденцію за кримінальним процесом романо-німецької правової системи та англосаксонського права розглядає їх як окрему галузь права. Для Англії доказове право має більш важливе значення ніж для Франції, Німеччини, Італії. В даному разі можна сказати, що правила доказування важливі для присяжних, які складають та проголошують вердикт вини обвинуваченого тільки на підставі доказів. Тому кримінальний процес Англії відрізняється від кримінального положення доказування країн романо-німецької групи. Складність правил доказування в Німеччині є основною для їх систематизації. Роль прецеденту все більше набирає свої положення в кримінальному процесі країн.

Для успішного вирішення завдань кримінального судочинства сторона обвинувачення та суддя і суд зобов'язані встановити, чи мала місце подія кримінального правопорушення. Сторони повинні пізнавати факти, що відносяться до минулого, лише за допомогою тих слідів, які ця подія залишила. В основі процесу пізнання у кримінальному провадженні лежать

загальні гносеологічні, соціальні, психологічні закономірності, притаманні процесу пізнання у будь-якій соціальній сфері згідно із законами матеріалістичної теорії відображення.

Межі доказування вказують на встановлення обставин об'єктивної істини. Концепція об'єктивної істини є вразливою як з теоретичного, так і з практичного погляду. Теоретична вразливість цієї концепції полягає в тому, що вона дійсно виправдовує інквізиційну конструкцію процесу. Адже остання вимагає встановлення істини будь-якою ціною. У практичному плані концепція об'єктивної істини є вразливою через те, що вона оперує абстрактними схемами, тоді як під час кримінального провадження треба керуватися прагматичними міркуваннями. Істину визначають як відповідність знань дійсності. Окрім того необхідно, щоб знання про дійсність були об'єктивними.

Кримінальний процес США має за основу виконання завдань, які пов'язані з застосуванням методів попередження кримінальних правопорушень; вирішення питань про притягнення винного до кримінальної відповідальності; забезпечення судового розгляду, на підставі якого суддя оголошує вирок; виконання вироку.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савчеико В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлеванде А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.

11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.

12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац. ун-т внутр. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 7. Порухення кримінального переслідування та розслідування кримінальних справ.

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: встановити загальні положення кримінального переслідування, надати зміст, структуру, характеристику. Визначити особливості кримінального переслідування на підставі кримінального процесу у Франції, Німеччини, Італії, Англії, США. Поєднати з кримінальним процесом України.

Час проведення – 2 год (денна форма)

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика кримінального переслідування, початок кримінального провадження
2. Проведення слідчих (розшукових) дій під час встановлення винного
3. Сутність публічного обвинувачення за кримінальним процесом Німеччини, Франції, Італії
4. Статус директора публічного переслідування Англії.

Методичні вказівки.

Право порушення кримінального переслідування за кримінальним процесом Європи покладено на прокурора. До системи органів прокуратури Франції входить прокурор Республіки, прокурор апеляційного суду, прокурор при касаційному суді. Досудове розслідування має дві форми досудове слідство та дізнання. Розслідування проводиться на підставі факту вчинення кримінального правопорушення. Дізнання проводиться відносно кримінальних проступків. Досудове слідство є прерогативою слідчого судді. Аналогічні положення досудового розслідування встановлені в ФРН та Італії.

Слідчий суддя проводить всі слідчі (розшукові) дії. Має право надати доручення щодо встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Він має право видати мандат на затримання підозрюваного.

Право порушення кримінального переслідування Англії належить приватної особі. Досудове слідство проводять коронер, особи, які призначаються радами графства із числа осіб, які мають юридичну освіту. Органами публічного обвинувачення є діреція публічних переслідувань. Директор публічного обвинувачення призначається міністром юстиції.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюллетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
- 10.Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
- 11.Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
- 12.Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац.. ун-т внутр.. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 8. Початок провадження в суді першої інстанції.

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: встановити особливості кримінального провадження в суді романо-німецької правової системи. Система кримінального процесуального позову в суді англосаксонської правової системи, початок розгляду, визначення основних положень системи судового розгляду. Поєднати з кримінальним процесом України.

Час проведення – 2 год (денна форма)

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика підсудності кримінального провадження
2. Стадія віддання до суду, встановлення вини

3. Сутність публічного обвинувачення за кримінальним процесом
4. Вердикт присяжних та вирок суду

Методичні вказівки.

Судове провадження у ФРН починається рішенням судді відкрити провадження по суті судової справи. Голова суду вручає обвинувальний висновок обвинуваченому та починає підготовку до судового розгляду. Судовий розгляд повинен розпочатися не пізніше ніж 7 діб. Виклик учасників судового розгляду здійснює головуючий. Відводи судді можна заявляти до першого допиту обвинуваченого (підсудного).

Розгляд кримінальних проваджень в суді Франції відбувається в суді присяжних, країна розділена на 92 департаменту. До першої інстанції відноситься виправні трибунали, поліцейські трибунали.

Порядок судового розгляду в суді присяжних починається з доповіді прокурора, який має право видати розпорядження про створення кількості присяжних. Судовий розгляд проводиться публічно. Допит учасників процесу проводиться відкрито. Після судового розгляду присяжні переходять до нарадчої кімнати. Голосування проводиться шляхом подачі бюлетені. Результати голосування надаються у опитувальному листі. На підставі рішення присяжних суддя проголошує вирок.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савчеико В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.

10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.

11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.

12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац.. ун-т внутр.. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 9. Перегляд судових рішень

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: розкрити основні питання, які виносяться на перегляд судових рішень судом апеляційної інстанції. Загальна характеристика процедури та процесуального порядку судового розгляду, зміст процесуального статусу суддів апеляційного провадження. Процесуальні рішення суду. Порядок виконання вироку. Поєднати з кримінальним процесом України.

Час проведення – 2 год (денна форма)

Навчальні питання:

1. Форми перегляду судових рішень
2. Процедура та процесуальний порядок апеляційного провадження
3. Порядок подачі апеляції до суду Корони
4. Система федеральних апеляцій суду США

Методичні вказівки.

Кримінальний процес ФРН передбачає три вида судового перегляду, зокрема апеляцію, ревізію, відновлення провадження. Строк оскарження включає до себе час складання протоколу, а саме не більше 5 тижнів. Скарга подається до суду, який розглядав кримінальне провадження по першій інстанції. Апеляційна скарга подається протягом тижня з моменту проголошення вироку. Ревізія подається на вирок кримінальної палати та суду присяжних. Судовий розгляд апеляційного суду починається з доповіді судді доповідача. Заслуховується представник прокуратури, сторона захисту. Суд приймає рішення. Ухвала суду про відновлення провадження не може бути оскаржено прокурором.

Форма оскарження судових рішень в Англійському кримінальному процесі є апеляція. Термін подачі апеляції встановлений 28 днів. Апеляційна скарга розглядається судом у складі трьох суддів.

Апеляційний суд США визначає розгляд апеляційної скарги та перегляд вироку за новими обставинами. Рішення суду є остаточною.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюллетень законодавства і юрид. практики України. –1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай
В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
- 10.Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
- 12.Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац. ун-т внутр. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

ТЕМА № 10. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Практичне заняття

Навчальна мета заняття: розкрити основні питання процедури, порядку та критерії міжнародного співробітництва, Розкрити процесуальний порядок правової допомоги у разі необхідності проведення слідчих (розшукових) дій. Повідомлення про результати розгляду запиту щодо екстрадиції.

Час проведення – 2 год (денна форма)

Навчальні питання:

1. Правова основа міжнародного співробітництва

2. Сутність видачі (екстрадиції) особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

3. Кримінальне провадження у порядку перейняття.

4. Визнання та виконання вироків іноземних судів та передання засуджених осіб.

Методичні вказівки.

Міжнародна правова допомога є офіційною діяльністю державних органів, яка здійснюється на підставі міжнародних договорів. Договори про правову допомогу забезпечують найбільш повне здійснення національної юрисдикції й уникнення конфлікту юрисдикцій – саме з цією метою держави їх укладають.

Кримінально-процесуальне законодавство містить положення, що регламентують порядок надання та одержання міжнародної правової допомоги в кримінальних справах. Отже, з прийняттям нового КПК України держава увійде в міжнародний правовий простір та посідатиме належне місце.

Генезис інституту міжнародної правової допомоги у кримінальних справах свідчить, що його сучасне нормативне врегулювання в міжнародному праві є результатом консолідації зусиль різних держав щодо боротьби зі кримінальними правопорушеннями. Форма міжнародної правової допомоги є поставлена завдання компетентним органом запитуючої держави проведення процесуальних або оперативних заходів з урахуванням специфіки законодавства іншої сторони.

З появою міжнародних судових органів міжнародні договори можуть передбачати можливість надання правової допомоги для здійснення міжнародної кримінальної юрисдикції. Організацію по наданню міжнародної допомоги здійснюють компетентні органи суверенних держав.

Екстрадиція включає: офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати, та видачу такої особи; перевірку обставин, що можуть перешкоджати видачі; прийняття рішення за запитом; фактичну передачу такої особи під юрисдикцію запитуючої держави».

Кримінальне провадження, що перейняте від іншої держави починається зі стадії досудового розслідування. Відомості, що містяться в матеріалах провадження можуть бути визнані допустимими в суді України за умов, що вони отримані без порушення вимог закону та відповідно до засад судочинства України.

Підставою виконання вироку іноземної держави є запит про виконання вироку суду іноземної держави. Так, даний запит розглядається протягом тридцяти діб Міністерством юстиції України.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.

2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюллетень законодавства і юрид. практики України. – 1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савчеико В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац. ун-т внутр. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>

Рекомендована література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254/96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141.
2. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року) // Бюллетень законодавства і юрид. практики України. – 1997. - №5. – стр. 19.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. від 25.02.1994 // ВВР України. – 1994. – № 28.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №31. – Ст.545.
7. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
8. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польщі та ФРГ І: порівняльний аналіз : навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 480 с.
9. Пахлевандзе А. Порівняльний кримінальний процес: навчально-методичний посібник. Олеса, 2023. 33 с.
10. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
11. Молдован А.В., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алерта. 2014. 334 с.
12. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій. Харківський нац.. ун-т внутр.. справ. 2018. 156 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/622aa71b-d94e-49f0-b388-b1d87a890b2b/content>